

Archeologienota Idegem Nuchten

Programma van Maatregelen

Bert ACKE en Maarten BRACKE

25-5-2021

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te Idegem Nuchten (deelgemeente van Geraardsbergen, provincie Oost-Vlaanderen), gelegen in woongebied, waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt en de bodemingrepen groter zijn dan 1000m², dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein is ca. 9493m² groot en ten noordoosten van de dorpskern van Idegem gelegen, in een landelijke omgeving in het zuidoosten van de provincie Oost-Vlaanderen. Idegem is een deelgemeente van Geraardsbergen, en bevindt zich ten noordoosten van de stad. Het plangebied is braakliggend. Net ten westen is de begraafplaats van Idegem gelegen, ten noorden de spoorlijn Geraardsbergen-Ninove. Ten zuiden bevinden zich huizen en tuinen langs de straat Nuchten, ten oosten zijn er landbouwgronden. Het terrein is bereikbaar vanuit het noorden via een onverharde weg langs de spoorweg.

Het plangebied is gelegen in een landelijk gebied ten noordoosten van de kern van Idegem, op een terrein net ten noorden van de brede Dendervallei. Het terrein is minstens sinds midden 18de eeuw zo goed als volledig in gebruik als landbouwgrond, enkel de laatste jaren kwam het braak te liggen. Grootschalige verstoringen lijken er de laatste 3 eeuwen niet te hebben plaatsgevonden.

Het terrein loopt op naar het noorden en kent een lage erosiegraad. Bodemkundig kan een droge zandleembodem met textuur B horizont verwacht worden. Controleboringen hebben aangetoond dat de bouwvoor ca. 40cm dik is. Een archeologisch niveau kan zich vanaf deze diepte manifesteren.

Enkele kleinere archeologische onderzoeken op de hogere gronden ten noorden van de Dendervallei in de omgeving van het plangebied leverden aanwijzingen op voor menselijke aanwezigheid in de ijzertijd en de Romeinse periode. Sites uit deze periodes kunnen ook aanwezig zijn binnen de grenzen van het plangebied. Gezien de omliggende kleine dorpjes teruggaan tot de volle middeleeuwen, zijn sites uit deze periode (en uit de vroege middeleeuwen) ook niet uit te sluiten. Gezien de ligging op droge, hellende gronden net buiten de Dendervallei is er mogelijk ook een potentieel voor in situ bewaarde steentijd artefactensites.

De geplande werken hebben betrekking op het noordelijke deel van het plangebied, en beslaan niet het volledige terrein. Er worden 5 padelpleinen aangelegd, met bijhorend clublokaal en een parking verhard met grind. Ter hoogte van de parking wordt de teelaarde tot ca. 30cm afgegraven, waarna een onderfundering bestaande uit gemengd steenpuin wordt aangelegd. Vanaf deze onderfundering gebeurt de verdere opbouw. Rond de parking worden verspreid 21 boompjes geplant, de plantgaten worden ca. 30cm diep uitgegraven. Het clubhuis (ca. 18 bij 9m) bestaat uit diverse containers die aan elkaar gebouwd worden. Er wordt hiervoor geen fundering uitgegraven, wel worden de containers op 40 betonnen balkjes geplaatst, die op het maaiveld worden geplaatst. De bodemingrepen hierbij zijn minimaal. Ten noorden van het clubhuis zijn er plaatselijk enkele diepere ingrepen voor nutsvoorzieningen (regenwaterput, septische put, infiltratiebakken), gegroepeerd in een zone van ca. 30m², en voor de nutsleidingen er naartoe. De padelvelden worden op hetzelfde niveau als het

clubhuis aangelegd; de aanwezig helling wordt genivelleerd door het licht ophogen van deze zone van de sportvelden. Voorafgaand de ophoging worden de graszoden afgegraven. De typeopbouw van een padelplein bestaat uit 30cm betonpuin, 10cm waterdoorlatende chape en 2cm kunstgras. Rond het terrein wordt een betonbalk van 40 bij 40cm aangelegd. De bodemingrepen voor aanleg van deze pleinen gaan dus maximaal 42cm diep; hiervan zal maximaal 20cm gebeuren in de huidige bodem, de rest bevindt zich in het aan te brengen ophogingspakket. De bodemingrepen zijn dus beperkt tot ca. 30cm diepte ter hoogte van de parking, tot ca. 5cm ter hoogte van het clubhuis en tot ca. 42cm ter hoogte van de padelvelden (waarbij meer dan de helft in het ophogingspakket), en plaatselijke diepere ingrepen op een kleine oppervlakte (30m²) voor aanleg van nutsvoorzieningen (ca. 2m diep) en nutsleidingen (ca. 80cm diep) net ten noorden van het clubhuis.

Het plangebied kent een gemiddelde archeologische verwachting, zowel voor sites met grondsporen als steentijd artefactensites. Op basis van enkel het bureauonderzoek en de controleboringen kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet met zekerheid aangetoond worden. De controleboringen hebben aangetoond dat de bouwvoor op het terrein gemiddelde 40cm dik is (36 tot 50cm, met een uitschieter in het zuiden tot 80cm), dus ook ter hoogte van het noordelijke deel waar de werken plaatsvinden. De enige bodemingrepen die dieper gaan dan deze bouwvoor, zij die voor de nutsvoorzieningen ten noorden van het clubhuis. Op een kleine zone van ca. 30m² zal er dieper dan de bouwvoor gegraven worden, en kunnen er deze eventueel aanwezige archeologische sporen vernield worden. De andere bodemingrepen beperken zich tot de bouwvoor, en het aan te brengen ophogingspakket. Een verder vooronderzoek van een beperkte zone van 30m² wordt als weinig zinvol geacht in een omgeving waar voornamelijk landelijke bewoning uit het verleden wordt verwacht, gekenmerkt door sites die zich uitstrekken over grote oppervlaktes. Een verder vooronderzoek zal meer vragen oproepen dan beantwoorden en wordt bijgevolg niet geadviseerd.

Er dient dus geen programma van maatregelen voor verder archeologisch vooronderzoek opgesteld te worden. Wel wordt gewezen op de wettelijke verplichting om bij aantreffen van archeologisch sporen/vondsten tijdens werken, dit te melden aan Onroerend Erfgoed¹.

¹ Zie artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 5.1. van het Onroerenderfgoedbesluit.